

CUPRINS

Introducere.....	5
Capitolul I. Noțiuni preliminare.....	9
1.1. Obiectul cursului	9
1.2. Diversitatea sistemelor de drept pozitive și varietatea raporturilor sociale în spațiu și timp.....	10
1.3. Conflictele de jurisdicție, conflictele de legi în spațiu și conflictele de legi în timp și spațiu. Izvorul lor: raportul juridic cu element de extraneitate	10
1.4. Soluțiile oferite de dreptul internațional privat. Definiții	12
1.5. Legătură strânsă și influență reciprocă dintre dreptul internațional privat și dreptul intertemporal. Respectarea legii străine și a celei vechi	13
1.6. Multitudinea conflictelor interspațiale și interpersonale și integrarea lor în obiectul dreptului internațional privat. Explicația denumirii.....	16
1.7. Eșecul măsurilor radicale și totalitare de soluționare a conflictelor de legi în spațiu și a celor în spațiu și timp	20
1.8. Imposibilitatea unui drept uniform mondial. Încheierea unor convenții privind conflictele de legi paralele celor privind o lege uniformă. Noi izvoare formale cu dispoziții uniformizatoare	20
1.9. Soluționarea conflictelor de legi și de jurisdicție prin dreptul internațional privat respectă persoana umană, autonomia legislativă a diverselor grupuri sociale, asigurând continuitatea juridică spațială și temporală a vieții oamenilor. Principiul adaptării.....	21

Capitolul II. Izvoarele formale ale dreptului internațional privat.....	23
2.1. Definiția și clasificarea izvoarelor formale ale DIP	23
2.2. Izvoarele internaționale	23
2.3. Izvoarele interne.....	25
2.4. Izvoarele convenționale.....	26
2.5. Însemnătatea doctrinei, jurisprudenței și a dreptului natural.....	28
2.6. Conflictul între diversele izvoare ale DIP	31
2.7. Conflictul dintre izvoarele internaționale și cele interne.....	31
 Capitolul III. Natura normelor de drept internațional privat.....	 34
3.1. Cele trei tipuri de norme juridice de DIP	34
3.2. Normele juridice materiale.....	34
3.3. Normele de aplicare imediată.....	35
3.4. Normele conflictuale (indirecte, indicatoare ale legii competente în speță).....	37
 Capitolul IV. Noțiuni fundamentale privind soluționarea conflictelor de jurisdicție.....	 41
4.1. Noțiunea de proces civil internațional. Problemele ridicate de procesul civil internațional și ordinea soluționării lor. Cele două sensuri ale conceptului de conflict de jurisdicții	41
4.2. Sediul juridic al reglementărilor privind procesul civil internațional	42
 Capitolul V. Soluționarea conflictelor de competență jurisdicțională internațională	 44
5.1. Noțiunea de competență jurisdicțională în dreptul internațional privat. Competența generală. Conflicte pozitive și negative de competență. Forul de necesitate	44
5.2. Sediul juridic al competenței internaționale și caracterul normelor ce determină competența. Prioritatea normelor de competență din tratatele internaționale, din dreptul Uniunii Europene și din legile speciale	46

5.3. Regula generală în materia competenței internaționale conform Codului de procedură civilă. Cazul mai multor pârâți (litisconsorțiu subiectiv pasiv)	48
5.4. Competența exclusivă a instanțelor române conform Codului de procedură civilă	51
5.5. Competența exclusivă a instanțelor române rezultată din convenția părților sau din prezentarea și apărările pârâtului (prorogarea voluntară de competență). Efectele convenției de arbitraj (excepția de arbitraj)	57
5.6. Competența preferențială a instanțelor române conform Codului de procedură civilă	69
5.7. Instanțele române – for de necesitate	75
5.8. Verificarea din oficiu a competenței internaționale și determinarea concretă a instanței române competente.....	78
5.9. Competența asupra chestiunilor preliminare și în materia litispendenței și conexității internaționale.....	80
5.10. Norme de competență internațională aplicabile între statele Uniunii Europene (Regulamentul nr. 1215/2012 - Brussels I bis)	82

Capitolul VI. Legea aplicabilă desfășurării procesului civil

internațional.....	101
6.1. Sediul juridic și regula generală a aplicării legii forului	101
6.2. Domeniul de aplicare a legii forului și rolul dreptului străin în procesul civil internațional	104
6.3. Capacitatea procesuală și drepturile străinilor părți în procesul civil.....	105
6.4. Calitatea procesuală, obiectul și cauza acțiunii. Chestiunea legii aplicabile interesului	107
6.5. Regimul probelor. Supralegalizarea	109

Capitolul VII. Interpretarea normelor conflictuale și

calificările	116
7.1. Interpretarea normelor conflictuale și problema calificărilor	116
7.2. Sistemul sintetic tradițional (al secolului al XIX-lea) al formulării normelor conflictuale	117

- 7.3. Sistemul inovator al lui Freitas (Brazilia, 1860) al formulării analitice a regulilor conflictuale și expansiunea lui în veacul al XX-lea..... 118
- 7.4. Definiția calificării și soluția autonomă a problemei calificărilor, oferită chiar de DIP..... 118
- 7.5. Legea după care se efectuează calificarea: *lex fori* sau *lex causae*? 120
- 7.6. Soluția autentică și integratoare: calificarea primară după legea forului și secundară după legea competență. Reglementarea românească contemporană 122
- 7.7. Minimalizarea problemei calificărilor în dreptul pozitiv 123

Capitolul VIII. Conflictele spațiale de norme de drept internațional privat - respectarea dreptului internațional privat străin..... 125

- 8.1. Divergența spațială a normelor de drept internațional privat (DIP). Conflictele pozitive și negative ale normelor de DIP: aceeași soluție ca la conflictele dintre alte norme. Respectarea DIP străin în spiritul comunității de sisteme juridice..... 125
- 8.2. Conflictul pozitiv: eșecul soluțiilor doctrinare, legislative, jurisprudențiale și convenționale. Respectul DIP străin și limitarea DIP al forului..... 126
- 8.3. Limitarea DIP care nu are legătură efectivă cu speța: coexistența și integrarea celor două DIP în materie reală sau în materie personală. Exemple românești. Frauda la lege..... 127
- 8.4. Conflictul negativ al normelor de DIP: adoptarea aproape unanimă a retrimiterii în hotărârile judecătorești, textele legislative și convenționale 130
- 8.5. Reacția inițială virulentă a doctrinelor „aprioriste” 132
- 8.6. Dezvoltarea și integrarea doctrinei retrimiterii. Poziția Institutului de Drept Internațional asupra considerării normelor străine de DIP 133
- 8.7. Argumente și sofism..... 134
- 8.8. Concluzii 135

Capitolul IX. Aplicarea directă și indirectă a legii străine și adaptarea acesteia față de legea forului.....	136
9.1. Aplicarea directă și indirectă a legii străine.....	136
9.2. Conflictele de legi și drepturile dobândite: coexistență în DIP	137
9.3. Aplicarea indirectă a legii străine, conform doctrinei românești (rezolvarea conflictelor de legi în spațiu și în timp).....	139
9.4. Condițiile și efectele recunoașterii unui drept dobândit legal în străinătate, potrivit DIP românesc. Efectele atenuate ale ordinii publice în cazul recunoașterii drepturilor dobândite în străinătate. Art. 2.567 Cod civil român	140
9.5. Excepția generală de ordine publică.....	141
9.6. Titlul cu care se aplică legea străină.....	143
9.7. Adaptarea legii străine față de cea a forului	144

Capitolul X. Drept intertemporal internațional și drept internațional intertemporal	145
10.1. Conflictele în timp ale normelor de DIP și în spațiu ale normelor de drept intertemporal	145
10.2. Drept intertemporal internațional: soluții jurisprudențiale	146
10.3. Drept intertemporal internațional: soluții doctrinare.....	147
10.4. Drept intertemporal internațional românesc.....	150
10.5. Drept internațional intertemporal: soluții jurisprudențiale și doctrinare.....	151
10.6. Drept internațional intertemporal românesc.....	152
10.7. Limitarea aplicării dreptului intertemporal străin de ordinea publică românească.....	153

Capitolul XI. Norme conflictuale privind persoana fizică	154
11.1. Aspecte introductive	154
11.2. Legea aplicabilă stării și capacității persoanei fizice. Stabilirea legii naționale. Conceptul de reședință obișnuită în DIP românesc. Ocrotirea terților	156

11.3. Legea aplicabilă numelui persoanei fizice și drepturilor inerente ființei umane	159
11.4. Legea aplicabilă ocrotirii majorului și măsuri de protecție a terților	160
11.5. Legea aplicabilă încheierii căsătoriei	161
11.6. Legea aplicabilă efectelor căsătoriei. Cooperarea extinsă în materia legii aplicabile regimului matrimonial.....	162
11.7. Legea aplicabilă desfacerii căsătoriei. Cooperarea extinsă în materia legii aplicabile desfacerii căsătoriei.....	173
11.8. Legea aplicabilă filiației și adopției.....	176
11.9. Legea aplicabilă autorității părintești și protecției copiilor	178
11.10. Legea aplicabilă obligației de întreținere	180

Capitolul XII. Norme conflictuale privind persoana

juridică	184
12.1. Legea care guvernează statutul organic al persoanei juridice. Domeniul ei de aplicare	184
12.2. Legea care guvernează statutul organic al sucursalei și al filialei	185
12.3. Stabilirea naționalității persoanei juridice	186
12.4. Reședința obișnuită a persoanei juridice	188
12.5. Legile aplicabile fuziunii unor persoane juridice de naționalități diferite.....	189
12.6. Legile aplicabile schimbării naționalității persoanei juridice	189
12.7. Legea aplicabilă societăților fără personalitate juridică	191
12.8. Recunoașterea persoanelor juridice străine în România și efectele acestei recunoașteri	192

Capitolul XIII. Norme conflictuale privind bunurile.....

13.1. Norme conflictuale generale	198
13.2. Norme conflictuale aplicabile bunurilor mobile corporale	203
13.3. Norme conflictuale aplicabile bunurilor incorporale	204
13.4. Norme conflictuale privind formele de publicitate	207

Capitolul XIV. Norme conflictuale privind moștenirea	208
14.1. Aspecte introductive.....	208
14.2. Legea aplicabilă moștenirii	213
14.3. Desemnarea legii aplicabile succesiunii.....	214
14.4. Domeniul de aplicare a legii succesiunii.....	214
14.5. Legea aplicabilă condițiilor de fond și de formă ale dispozițiilor pentru cauză de moarte	214
14.6. Legea aplicabilă declarației privind acceptarea sau renunțarea la succesiune (a unui legat, a rezervei succesorale) sau ale unei declarații privind limitarea răspunderii declarantului.....	217
14.7. Soarta succesiunii vacante.....	217
14.8. Retrimiteră, normele de aplicare necesară și excepția de ordine publică în materia succesiunii cu element de extraneitate.....	217
 Capitolul XV. Norme conflictuale privind actele juridice.....	 220
15.1. Aspecte introductive.....	220
15.2. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic. Legea desemnată și legea aplicabilă în lipsa alegerii. Comparație cu vechea reglementare	222
15.3. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale actului juridic. Obligatorietatea formei solemne impuse de legea aplicabilă fondului	224
15.4. Norma de trimitere din art. 2.634 Cod civil privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I). Materiile excluse din sfera de reglementare a regulamentului. Aplicarea universală a regulamentului.....	225
15.5. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale contractului. Legea desemnată și normele imperative ale statului unde sunt localizate elementele relevante ale situației. Legea aplicabilă validității convenției părților privind legea aplicabilă. Legea aplicabilă în lipsa alegerii părților. Incapacitatea uneia dintre părți după legea altei țări	227

15.6. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale contractului	231
15.7. Domeniul de reglementare al legii aplicabile contractului. Excluderea retrimiterii	232
15.8. Limitele aplicării legii ce guvernează contractul. Normele de aplicare necesară și ordinea publică	233
15.9. Legea aplicabilă mijloacelor de probă ale contractului.....	234
15.10. Raportul normelor conflictuale din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I) cu alte dispoziții din dreptul UE. Data contractelor care intră sub incidența regulamentului	234

Capitolul XVI. Norme conflictuale privind faptele juridice

16.1. Norma conflictuală din art. 2.641 Cod civil. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 privind legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale (Roma II). Materiile excluse din sfera de reglementare a regulamentului. Conceptul de obligație extracontractuală. Aplicarea universală a regulamentului	235
16.2. Desemnarea legii aplicabile. Legea aplicabilă obligațiilor izvorâte din fapte ilicite. Norma conflictuală generală din art. 4. Excepții de la norma conflictuală generală	237
16.3. Legea aplicabilă obligațiilor izvorâte din fapte licite (gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, culpa <i>in contrahendo</i>)	239
16.4. Domeniul de reglementare al legii aplicabile obligațiilor extracontractuale. Excluderea retrimiterii	240
16.5. Limitele aplicării legii aplicabile obligațiilor extracontractuale. Normele de aplicare necesară și ordinea publică.....	241
16.6. Legea aplicabilă mijloacelor de probă ale obligației extracontractuale	241
16.7. Raportul normelor conflictuale din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 (Roma II) cu alte dispoziții din dreptul UE.....	242

Capitolul XVII. Eficacitatea internațională a hotărârilor judecătorești civile (în sensul larg al termenului).....	243
17.1. Aspecte generale. Noțiunea de hotărâre străină. Efectele hotărârii străine. Forța probantă, recunoașterea și exequatur-ul.....	243
17.2. Recunoașterea hotărârilor străine conform Codului de procedură civilă.....	245
17.3. Executarea hotărârilor străine conform Codului de procedură civilă.....	251
17.4. Recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat membru al UE potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 - Bruxelles I bis.....	254
17.5. Recunoașterea și executarea în România a hotărârilor civile pronunțate în Elveția, Islanda și Norvegia (Convenția de la Lugano-2007)	273
Bibliografie.....	275